



Dinsdag 3 juni 2025

Beste gemeenteraadsleden en burgerraadsleden,

Wat een voorrecht dat u vanavond met elkaar in debat kunt gaan in deze prachtige centrale hal, de mooiste in onze gemeente en misschien wel in de hele regio. Op 21 juni 1981 werd dit gemeentehuis officieel geopend door de heer J. van der Harten, destijds Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant. Het is een bijzonder gebouw in de stijl van de Bossche School, ontworpen door architect Gerard Wijnen.

De Bossche School is een architectuurstroming die gebaseerd is op de ideeën van Dom Hans van der Laan over maatverhoudingen en ruimtelijke beleving. Dit gebouw is daar een fraai voorbeeld van. Niet voor niets heeft de Stichting Behoud Erfgoed Oirschot (SBE) het gemeentehuis al meerdere keren voorgedragen voor de lijst van gemeentelijke monumenten. Tot nu toe helaas zonder resultaat. Ter vergelijking: in Best is een Bossche School-woning – de woning Naalden – zelfs rijksmonument, in bezit van de Vereniging Hendrick de Keyser. Oirschot, een gemeente met meerdere Bossche School-gebouwen, heeft nog altijd geen enkele formele erkenning van deze in Oirschot veel toegepaste waardevolle architectuur.

Ons gemeentehuis is bovendien het enige gebouw in Oirschot dat is opgenomen in de *Architectuurgids van Nederland*. In dit belangrijke naslagwerk voor de Nederlandse architectuur is de volgende beschrijving te vinden:

“Door het gebruik van traditionele materialen en door het gebouw op te delen in kleinere volumes, elk met een eigen kap, voegt dit huis zich gemakkelijk in zijn historische omgeving. De verschillende kantoorvertrekken en publieksruimten zijn gesitueerd rond een dubbelhoge centrale hal met galerij op begane grond en op verdieping. De kapconstructie bestaat uit houten spanten op een massief bakstenen skelet van lateien.”

Dit gebouw staat midden in het beschermd dorpsgezicht van Oirschot, zoals aangewezen door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Dat betekent dat niet alleen het gebouw zelf, maar ook de samenhang met de omgeving cultuurhistorisch van algemeen belang is. Alle ruimtelijke ingrepen in dit gebied moeten dan ook getoetst worden door de Erfgoedcommissie.

In opdracht van de gemeente heeft Monumentenhuis Brabant een bouwhistorische verkenning uitgevoerd van het gemeentehuis, inclusief een waardestelling. Die vormt een solide basis voor toekomstig beleid.

In dit rapport is een aantal conclusies opgenomen:

- *Het gemeentehuis is van belang voor de architectuur de Bossche School, vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteit en de sterke samenhang exterieur-interieur.*
- *Het gemeentehuis is van hoge waarde als bijzondere uitdrukking van de bestuurlijke ontwikkeling van Oirschot*
- *Het gemeentehuis is van hoge waarde als essentieel onderdeel binnen het grotere geheel van de historische dorpskern*

Vorige week heeft Bureau LOS in deze raadszaal een toelichting gegeven op een negental door hen voorgestelde scenario's. Hoewel SBEO graag meer aandacht gezien had voor de bijzondere architectonische en cultuurhistorische waarde van het gebouw en de context met het beschermde dorpsgezicht, zagen we in de presentatie ook kansen om de potentie van het hergebruik van de unieke kwaliteiten van het Bossche School-ontwerp te behouden.

Ongeacht alle scenario's is SBEO van mening dat deze herontwikkeling zich niet alleen dient te richten op het zoeken naar een nieuwe functie, maar vooral naar de kansen voor het behoud van de identiteit van dit bijzondere gebouw.

Voor de uitkomsten van het onderzoek dat door de gemeente eerder is uitgevoerd naar de huidige staat van het pand heeft SBEO begrip. Tegelijkertijd is het goed om daarbij vast te stellen dat niet het gebouw de aanleiding vormt om het te verlaten maar het grootschalige achterstallig onderhoud. Wat SBEO betreft verdient dit bijzondere Bossche School pand dan ook gerichte aandacht, een passende bestemming en een goede tweede kans."

Daarbij denken we aan:

- Behoud van het Bossche School-deel, in lijn met de conclusies van het waardestellend onderzoek;
- Een publieke en sociale functie met ruimte voor ontmoeting en samenwerking op de begane grond, zoals een gemeentelijke dependance, een toerisme/informatiecentrum, bibliotheek, museum en/of expositieruimte, werk- en kunstateliers, een koffiehoeke;
- Het realiseren van appartementen op de verdieping;
- Kansen voor een herbestemming van het voormalige kantongerecht tot bijvoorbeeld een hotel;

Als stichting blijven we ons actief inzetten voor een passende herbestemming met behoud van de bijzondere architectuur van dit bijzondere gebouw. De stichting is in gesprek met verschillende nationale organisaties op het gebied van monumentenzorg en cultureel erfgoed.

Daarnaast willen we het gemeentehuis aanmelden voor een herbestemmingssubsidie bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

We wensen u een waardevol debat.

Frans Adriaanse
Bestuur Stichting Behoud Erfgoed Oirschot
s.beo@hoitmail.com